

– Nu cred că el se ducea la teatru... Victoria cea mare se obține când un om, venit la teatru ca să mai iasă din casă, să se mai distreze, ca să mai vadă pe cineva, să mai fie văzut, să se uite la actorul preferat, capătă – într-o formă accesibilă – un ceva la care să se gândească. Adică, după ce râde de nu mai poate că au crescut prețurile, dacă regizorul e bun și deștept, spectatorul mai și cade pe gânduri și-și zice: ia să vedem, ce e cu chestia asta?

– Piesa lui Dario Fo nu e cu abisuri filozofice, actualitatea ei are vârsta de 25 de ani, locul ei de naștere e în Italia, iar noi o percepem ca pe o actualitate a noastră, cu mesajul ei radical anti-capitalist cu tot.

– Publicul la noi, dacă ne uităm și cum a votat, putem spune că e un public de stânga. Anticapitalist.

– E o masă supusă inerției. Dacă acum ar veni un lider și un grup care să spună: hai să facem comunismul la loc!, nu s-ar mișca nimeni. Câștigătorii alegerilor nu le-au promis mișcare, ci doar că reasezonează ceva și ei vor fi cum au fost, nu vor fi dați afară etc.

– Creatorii care contestă ordinea primesc și Premiul Nobel. Or, ordinea stabilă e cea capitalistă și nu cea comunistă. Comuniștii, după cum am văzut, nu au reușit să facă ordine.

– Nu, au primit Premiul Nobel și scriitorii anti-comuniști.

– Un scriitor care glorifică o ordine

anumită nu e interesant.

– Doar dacă e mai șmecher de felul lui, precum Molière... Întâi dinamitează ordinea și, la sfârșit, scrie o frază unde glorifică ce trebuie.

– Mai importantă este „scuturătura” produsă în societatea respectivă și nu întoarcerea din final. Dar un scriitor din comunism, critic la adresa ordinii, dorind să împace la sfârșit lucrurile prin secretarul de partid, care să rezolve toate problemele, este ridicol. Molière n-a fost ridicol, sau – cel puțin – nu-l percepem noi, acum, astfel.

– Molière avea geniu comic.

– Ei, și Baranga avea talent comic și făcea cam același lucru. Și el înjura ce înjura, iar apoi întorcea lucrurile.

– Dar tăietura lui Baranga în uman și social e mai puțin profundă. El se ocupa de niște situații și nu de categorii, caractere, pe când Molière tăia adânc, pentru că se ocupa de sufletul omenesc, de caracterul uman.

– Lumea râdea, cum nu mai are prilejul s-o facă acum, când e libertate. Fără să țină seama de obiecțiile ideologice sau de strâmbăturile estetice.

– Funcționa principiul plăcerii. Părinții nu-l pot obliga pe un tânăr să iubească sau nu pe cineva, și tot așa un critic nu poate obliga pe nimeni să se bucure sau nu la un spectacol. El îi poate explica, îi poate oferi un termen de comparație, dar nu îl poate obliga să fie de acord cu el.

– Nu, dar poate determina ca un

spectacol să fie văzut de foarte multă lume.

– Asta în America, unde funcționează principiul „timpul e bani”, iar oamenii citesc ca să vadă dacă merită să cheltuiască două ore din viață ducându-se la un anume spectacol.

– Două ore, bani, benzină etc.

– Da, și atunci eu îl citesc pe omul în care am încredere și el îmi spune dacă să merg sau nu. E foarte pragmatic totul...

– Și e bine așa, sau nu?

– ... E discutabil.

– O cunoștință de-a mea din America citește pe un critic despre care știe că are un gust total pe dos decât al lui. Atunci când respectivul spune că spectacolul e prost, el se duce. Și invers.

– Totuși are un criteriu! (Râsete.)

– Eu pot să spun că am fost de curând la o premieră cu sala plină, unde mi s-a părut că toată lumea a fost de acord. La spectacolul lui Gavriil Pinte. Sancțiunea mi s-a părut tulburătoare: a fost o tăcere de mormânt la o comedie la care toată lumea ar fi trebuit să râdă. A fost mai ceva decât la o tragedie.

– Ați observat că, atunci când spectacolul e prost, se fuge imediat din sală? Toată lumea stă la garderobă cu ochii în pământ, nu intră în vorbă chiar oamenii care se cunosc între ei. Când spectacolul e bun, se stinge foarte târziu lumina în hol. Nu se comentează neapărat spectacolul, dar oamenii rămân împreună.

Si impresii

Și care-i miza?

Moda recitalurilor actricești pare să fi apus. Totuși, din când în când mai răsare câte unul te miri de unde. Nimic rău. Actorii simt uneori nevoia de a se exprima prin intermediul unui text ales de ei înșiși și despre care cred că li se potrivește ca o mânășă. Și dacă-și găesc și un regizor care să-i ajute într-un asemenea demers - cu atât mai bine.

Am văzut o astfel de încercare pe scena cochetă a Teatrului „Al. Davila” din Pitești (de fapt, este vorba de o coproducție a acestuia cu Teatrul Național din Craiova). Scenariul (realizat de semnatul regiei și ilustrației muzicale, Bogdan Cioabă) cuprinde o seamă de scrisori ale Veronicăi Micle adresate lui Mihai Eminescu, printre

care sunt presărate versuri „cuminiți” de-ale aceleiași poete. Spun „cuminiți” pentru că sunt lipsite de har - simple încercări juvenile de felul celor cu care ne delectam pe vremea adolescenței. (Vă amintiți, desigur, caietele cu „oracole” pe care le completam în orele de matematică - eu -, pe sub bănci.) Versuri pe care, de altfel, interpreta le rostește cu perceptibilă ironie. Decorul (semnat: Cristina Ciucu) este „croit” din lumină și din câteva elemente strict funcționale: un cuier, două manechine, un fotoliu. „Prestația” Mirelei Cioabă (în rolul Veronicăi) este plină de nerv. În plus, actrița are o voce puternică și o dicțiune impecabilă - însușire din ce în ce mai rară la artiștii români contemporani. În totul, e o prezență agreabilă.

Un singur lucru n-am înțeles: care-i miza acestei producții dedicate, chipurile, Anului Eminescu? (Aflăm asta din caietul-program.) Căci și Mirela Cioabă, și regizorul Bogdan Cioabă s-au străduit - în mare măsură reușind - să ne dezvăluie personalitatea iubitei lui Eminescu ca pe aceea a unei femeiuști oarecare, cam limitată, cam nevricoasă. În orice caz, departe de imaginea marilor muzee (Laura, de pildă, sau Beatrice). Lipsită de inefabil, Veronica Micle seamănă mai degrabă cu simpatica Zița. O și vedem îngurgitând „toate romanțurile Parisului” și plictisindu-se de moarte în așteptarea iubitului. Cam nepăsător, după cum reiese din epistole.

Să fiu bine înțeleasă: nu protagonista se face vinovată că trezește în mine asemenea reflecții. Însă scrisorile alese pentru recital taman asta înfățișează.

Marinela Tepeș